

සේවක අර්ථසාධක අරමුදල - 2012

1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්වගණනය කළ මතය

මෙම වාර්තාවේ 1.2 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු වලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනට සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ මූල්‍ය තත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

1.2.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 16 හි 34 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව ස්ථාවර වත්කම් වර්ෂ 3 කට හෝ වර්ෂ 5 කට වරක්වත් ප්‍රත්‍යාගණනයක් කළ යුතු වුවත්, අරමුදලේ සම්පූර්ණයෙන්ම ක්ෂය කර අවසන් වී ඇති නමුත් දැනට භාවිතයේ පවතින පිරිවැය රු. 76,656,104 ක් වූ ස්ථාවර වත්කම් එසේ ප්‍රත්‍යාගණනයකට භාජනය කර නොතිබුණි.

(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති 39 හි 58 වන වගන්තිය ප්‍රකාරව මූල්‍ය වත්කම් ආයෝජන ලෙස වර්ග කර ගිණුම් ගත කර ඇති සමාගම් වල ආයෝජනයන් සම්බන්ධයෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී භානිකරණ පරීක්ෂාවක් සිදුකර ඇති බව දන්වා තිබුණද, ඒ සඳහා ප්‍රමාණවත් සාක්ෂි විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

කෙසේ වුවද 2013 වර්ෂය අවසානයට භානිකරණ පරීක්ෂාවක් සිදු කර තිබුණ අතර ඒ සඳහා මිනුම් දඩු ලෙස යොදාගෙන තිබුණේ කොටස් වෙළඳපොළ මිල, පිරිවැයෙන් සියයට 20කට වඩා අඩුවීම හෝ වර්ෂ 20 කට වැඩියෙන් එසේ සිදුවීමයි. මේ ප්‍රතිපත්ති මත සිදුකරන ලද පරීක්ෂාවේදී සමාගම් 2 ක ආයෝජනය කරන ලද කොටස්වල 2013 දෙසැම්බර් 31 දිනට වෙළඳපොළ වටිනාකම පිළිවෙලින් රු.189,944,490 හා රු.6,794,537 ක් වූ අතර එහි පිරිවැය රු.1,005,584,993ක් හා රු.43,925,523 සමඟ සැසඳීමේදී පිළිවෙලින් රු.815,640,503 කින් හා රු.37,130,986 කින් වටිනාකම පිරිහී තිබුණි. ඒ අනුව මෙම

ආයෝජන දෙකෙහි වෙළෙඳපොළ වටිනාකම පිරිහීම පිරිවැයෙන් සියයට 18.9 ක් හා සියයට 15.5 ක් වී තිබුණි.

1.2.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

2012 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂයේදී පුනරාවර්තන වියදම් ලෙස වැයකරන ලද රු.56,916,275 ක, ස්ථාවර වත්කම් මිලදී ගැනීම් හා පරිගණක උපාංග මිලදී ගැනීම යටතේ ගිණුම්ගත කර තිබුණු අතර, මේ තුළ වාහන අලුත්වැඩියා හා යන්ත්‍රසූත්‍ර අලුත්වැඩියා වියදම්, උපදේශන ගාස්තු, ඒබ්එච් පරිගණක ගත කිරීම, පුහුණු වැඩ සටහන් හා පුවත්පත් දැන්වීම් ගාස්තු, ඇගිලි සලකුණු ව්‍යාපෘතිය සහ රජයේ කර්මාන්ත ශාලා දෙපාර්තමේන්තුවට කරන ලද ගෙවීම් අන්තර්ගත වී තිබුණි.

1.2.3 නිරවුල් නොකළ ශේෂ

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) කම්කරු කොමසාරිස් ජනරාල් විසින් සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට අදාළව නඩු පැවරීමෙන් හා හිඟ වාරික ලෙස අයකර ගන්නා ලද 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනට එක් එක් සාමාජිකයාගේ ගිණුම්වලට බැර නොකළ ශේෂය රු.5,409,262,080 ක් විය.

නිසියාකාරව සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ දායක මුදල් නොගෙවන සේවා යෝජකයන් සඳහා නීති මගින් කටයුතු කර අධිකරණ තීන්දු මත වාරික වශයෙන් අයකර ගත් මුදල් හා කම්කරු නිලධාරීන් මැදිහත් වී අයකර ගත් මුදල් වලින් ද සමන්විත මෙම ශේෂය, වාරික සම්පූර්ණයෙන්ම ගෙවා අවසන්වීමේ අනුපිළිවෙල මත නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කරන බව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අදහසයි.

(ආ) සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් ලෙස අර්ථලාභීන්ගේ ගිණුම්වලට බැර නොකර පොදු තැන්පත් ගිණුමේ 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනට රඳවාගෙන ඇති ශේෂය රු. 341,677,762 ක් විය.

(ඇ) අරමුදල ආරම්භයේ සිට වර්ධනය වෙමින් පැවති 2012 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රු.1,425,783,355 ක් වූ අඩුවැඩි දායක මුදල් ගිණුමේ ශේෂය නිරවුල් කර නොතිබුණි.

1.2.4 විගණනය සඳහා සාක්ෂි නොවීම

සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුවට අයත් රු.1,138,938,751 ක් වූ ස්ථාවර වත්කම්වල පැවැත්ම, වටිනාකම හා නිවැරදිතාවය තහවුරු කිරීමට අදාළ වන ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනය, විස්තරාත්මක උපලේඛන හා ස්ථාවර වත්කම් සමීක්ෂණ වාර්තා කිසිවක් විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

2 මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා අරමුදලේ මෙහෙයුම් කටයුතුවල ශුද්ධ ප්‍රතිඵලය ආදායම් බදුවලට පසු රු.111,828,720,197 ක අතිරික්තයක් වූ අතර, ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂය සඳහා ශුද්ධ අතිරික්තය රු.107,202,066,499 ක් විය. ඒ අනුව ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සැසඳීමේදී සමාලෝචිත වර්ෂයේ ශුද්ධ අතිරික්තයෙහි රු.4,626,653,698 ක වැඩිවීමක් පෙන්නුම් කෙරිණි. ආයෝජන ආදායම් රු.5,537,659,176 කින් වැඩිවීම මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයේ වැඩිවීමට ප්‍රධාන වශයෙන් බලපා තිබුණි.

2.2 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් පනත අනුව අයවිය යුතු දායක මුදල් හා අධිභාර පහත සඳහන් පරිදි අයවී නොතිබුණි.
  - ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ දත්ත සමුදාය පද්ධතියට අනුව අරමුදලේ ලියාපදිංචි වී ඇති ආයතන 396 කින් 2009 - 2012 කාල පරිච්ඡේදය වෙනුවෙන් අයවිය යුතු රු.101,140,260 ක අධිභාර 2014 අප්‍රේල් 30 දින වනවිට ද අයකර ගෙන නොතිබුණි.
  - නැගෙනහිර කොළඹ දිස්ත්‍රික් කම්කරු කාර්යාලීය බල ප්‍රදේශයට අයත් ආයතන 148 කට අදාළව රු.175,449,814 ක හිඟහිටි දායක මුදල් හා අධිභාර අයකර ගැනීමට 2014 අප්‍රේල් 30 දින වනවිට ද කටයුතු කර නොතිබුණි.
  - 2000 වර්ෂයේ සිට 2013 වර්ෂය අවසානය දක්වා වූ කාල පරිච්ඡේදයට අදාළව පළාත් පාලන ආයතන 169 කින් රු. 14,379,993 ක්වූ සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ ප්‍රමාද අධිභාර අයකර ගැනීම සඳහා නියමිත පරිදි දැන්වීම් යවා නොතිබුණි.

- ගම්පහ දිස්ත්‍රික් කම්කරු කාර්යාලීය බල ප්‍රදේශයට අයත් ආයතන 297 කින් 2009 වර්ෂයේ සිට 2013 ජනවාරි දක්වා වූ කාල පරිච්ඡේදයට අදාළ රු.145,268,636 ක් වූ සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ හිඟ දායක මුදල් හා අධිභාර අයකරගෙන නොතිබුණි.
- අවිස්සාවේල්ල දිස්ත්‍රික් කම්කරු කාර්යාලීය බල ප්‍රදේශයට අයත් ආයතන 205 කින් 2010 වර්ෂයේ සිට 2012 වර්ෂය අවසානය දක්වා වූ කාල පරිච්ඡේදයට අදාළ රු.184,570,423 ක් වූ සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ හිඟ දායක මුදල් හා අධිභාර අයකරගෙන නොතිබුණි.
- ශ්‍රී ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලයට අයත් ප්‍රාදේශීය කාර්යාල 22 ක සේවකයින් වෙනුවෙන් සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට ගෙවිය යුතු රු. 498,374,779 ක් වූ දායක මුදල් හා අධිභාර මෙම වාර්තාවේ දින දක්වා අයකරගෙන නොතිබුණි.

(ආ) 2010 වර්ෂයේ සිට 2013 වර්ෂය අවසානය දක්වා සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් අයකර ගැනීම සඳහා දිවයින පුරා නඩු 10,641 පවරා තිබුණු අතර, එම නඩු හා සම්බන්ධිත මුදල රු.8,244,403,544 ක් වී තිබුණි. මෙම නඩු වලින් කොපමණ මුදලක් අයවීද, නඩු කොපමණ සංඛ්‍යාවක් නිරවුල්වීද, යන තොරතුරු සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ යාවත්කාලීන වී නොතිබුණි.

(ඇ) මහනුවර උතුර දිස්ත්‍රික් කම්කරු කාර්යාලීය බල ප්‍රදේශයේ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය වැවිලි සංස්ථාව හා ජනතා වතු සංවර්ධන මණ්ඩලයට අයත් වතු සමාගම් 22 කින් 2007 ජනවාරි 01 දින සිට 2009 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා වූ කාල පරිච්ඡේදයට අදාළව සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට අයකර ගතයුතු එහෙත් අරමුදලට නොගෙවා ඇති හිඟ දායක මුදල රු.30,226,443 ක් හා ඊට අදාළ අධිභාර මුදල රු.13,786,734 ක් විය. මීට අමතරව මෙම වතු සමාගම් 2010 වර්ෂයේ සිට 2013 වර්ෂයේ අවසානය දක්වාම සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට දායක මුදල් ගෙවා නොතිබුණි.

2010 වර්ෂයේ සිට 2013 ජූනි 30 දිනෙන් අවසන් කාලයේදී රාජ්‍ය වතු සමාගම් 31 කින් අයවිය යුතු රු.208,378,193 ක් අයකර ගැනීමට නඩු පැවරීමට හා ඉදිරි අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට කටයුතු කර ඇති බව කම්කරු කොමසාරිස් ජනරාල් විසින් දන්වා තිබුණි.

(ඈ) මහනුවර දකුණ දිස්ත්‍රික් කම්කරු කාර්යාලීය බල ප්‍රදේශයට අයත් ජනතා වතු සමාගම් 14 කින් 2003 වර්ෂයේ සිට 2006 වර්ෂය දක්වා වූ කාල පරිච්ඡේදයට අදාළව සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට අයවිය යුතු හිඟහිට ඇති දායක මුදල හා අධිභාර මුදලෙහි මුළු වටිනාකම

රු.42,066,439 ක් විය. මෙම වතු සමාගම් 2007 වර්ෂයේ සිට 2013 වර්ෂය අවසානය දක්වාම සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට දායක මුදල් ගෙවා නොතිබුණි.

2003 වර්ෂයේ සිට 2013 වර්ෂය දක්වා වතු සමාගම් 15 කින් අයවිය යුතු රු. 171,734,992 ක් අයකර ගැනීමට අවස්ථා 26 කදී නඩු පවරා ඇති බවද තවත් අවස්ථා 108 කදී මුදල් අයකර ගැනීමට නඩු පැවරීමට කටයුතු කෙරෙමින් පවතින බව ද කමිකරු කොමසාරිස් ජනරාල් විසින් දන්වා තිබුණි.

- (ඉ) 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනට හිමිකම් නොපාන ලද ප්‍රතිලාභ ගිණුමේ හා රඳවාගත් ප්‍රතිලාභ ගිණුමේ ශේෂ පිළිවෙලින් රු.125,325,963 ක් හා රු.34,138,653 ක් නිරවුල් කිරීමට පියවර ගෙන නොතිබුණි.

2.3 මතභේදයට තුඩුදෙන ගනුදෙනු

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) සේවක අර්ථසාධක අරමුදලින් මිලදීගත් රු.2,093,000 ක් වටිනා ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ කමිකරු දෙපාර්තමේන්තුවේ තොග පොත් වල සටහන් කර තිබුණි.
- (ආ) සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ නිලධාරීන්ගේ සේවා නියුක්ති ආදායම මත අයකර ගත යුතු රු.6,459,092 ක උපයන විට ගෙවීම් බදු අදාළ නිලධාරීන්ගෙන් අය නොකර සේවක අර්ථ සාධක අරමුදලින් ගෙවා තිබුණි.

3 මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කාර්යසාධනය

3.1.1 මෙහෙයුම් කාර්යසාධනය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) 2012 වර්ෂය අවසානයේ දී කාර්යසාධන තත්ත්වය පහත පරිදි විය.

විස්තරය	තරාස සංඛ්‍යාව	අරමුදල් ක්‍රියාකාරීත්වයට අදාළ වූ සංඛ්‍යා	එහි ප්‍රතිශතයන්
-----	-----	-----	-----
පෞද්ගලික හා අර්ධ රාජ්‍ය අංශයේ සේවනියුක්තිය	3,832,840	2,250,000	58.70
සේවයෝජකයින්	227,612	68,771	30.21

අරමුදලේ සාමාජික ගිණුම් 14.25 2.25 15.79
 සංඛ්‍යාව (මිලියන)
 (ප්‍රභවය : ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වාර්තාව 2012)

වර්තමානයේ දී දායක මුදල් එවනු නොලබන අරමුදලේ සාමාජික ගිණුම් (අක්‍රීය ගිණුම්) 12,000,000 කට 2012 ජනවාරි 01 දින වනවිට බැරවී ඇති මුදල රු.497,306,421,269 ක් හා එම ගිණුම් හිමියන් වෙනුවෙන් 2012 වර්ෂය සඳහා බැර වූ පොලී මුදල රු.57,190,238,790 ක් ද විය.

(ආ) සාමාජිකයන් වෙත ගෙවන ප්‍රතිලාභ

2007 වර්ෂයේ සිට 2012 වර්ෂය දක්වා සාමාජිකයින් වෙත ගෙවනු ලැබූ ප්‍රතිලාභ ප්‍රතිශතයන් පිළිබඳ විස්තර පහත වගුවෙන් දැක්වේ.

වර්ෂය	2012	2011	2010	2009	2008	2007
ගෙවන ලද ප්‍රතිලාභ ප්‍රතිශතය	11.5	11.5	12.5	13.75	13.2	11.2

2011 වර්ෂයේදී සියයට 11.5 බැගින් සාමාජික ප්‍රතිලාභ ගෙවීමට රු.101,284,166,436 ක් යොදා ගැනීමත්, සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එම ප්‍රතිශතයෙන්ම සාමාජික ප්‍රතිලාභ ගෙවීම සඳහා රු. 115,771,416,227 ක මුදලක් අවශ්‍ය වී තිබුණි. පසුගිය වර්ෂය හා සැසඳීමේ දී සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආදායම වැඩිවීම රු.4,626,653,698ක් පමණක් වීම නිසා, පෙර වර්ෂයේ දී ගෙවන ලද සියයට 11.5ක් වූ ලාභාංශ ප්‍රමාණය ගෙවීම සඳහා අවශ්‍ය වූ අතිරේක මුදල වන රු.5,700,000,000ක් ලාභාංශ සමකිරීමේ සංවිතයෙන් ආදායමට බැර කර තිබුණි.

(ඇ) 2012 අංක 02 දරන සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් (සංශෝධන) පනතින්, ප්‍රධාන පනතේ 23 වගන්තියට ඉක්බිතිව එකතු කරන ලද 23 (අ) වගන්තියට අනුව ප්‍රධාන පනතේ අවශ්‍යතා සම්පූර්ණ කරනු ලබන සාමාජිකයින්ට තමාගේ සාමාජික මුදල් ලෙස බැරට තැන්පත්ව ඇති මුදලින් සියයට 30 ක් නිවාස හා වෛද්‍යාධාර ප්‍රතිලාභ ලෙස ලබාදීමට කටයුතු යොදන ලද නමුදු එය මෙතෙක් ක්‍රියාත්මක වී නොතිබුණි.

2012 අංක 02 දරන පනතට අදාල රෙගුලාසි පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කර ඇති අතර එය අනුමත වූ පසු අදාල ප්‍රතිලාභ ලබාදීමට අවශ්‍ය කටයුතු කරනු ලබන බව කමිකරු කොමසාරිස් ජනරාල් දන්වා තිබුණි.

(ඈ) 1998 වර්ෂයේ සිට රාජ්‍ය බැංකු හා රජයට අනුබද්ධිත ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන කිහිපයක් මගින් සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් ගිණුමේ ශේෂය ඇපයට තබා නිවාස ණය ලබා ගැනීමේ ක්‍රමයක් හඳුන්වා දී තිබුණි. එම ණය ක්‍රමය මගින් 2000 - 2012 වර්ෂයට අදාල කාල පරිච්ඡේදය තුළදී ණය සහතික පත් 192,232 ක් මගින් රු. මිලියන 40,871 ක ණය ප්‍රමාණයක් අනුමත කර

නිවුණු අතර, අදාල කාල සීමාව තුළදී මෙම ණය මුදල්වලින් ණයලාභීන් නොගෙවා පැහැර හැරි ප්‍රමාණය රු. මිලියන 14,559 ක් විය.

3.1.2 ආයෝජන හා ආයෝජන ආදායම්

2012 දෙසැම්බර් 31 දිනට සේවක අර්ථසාධක අරමුදල කොටස් වෙළෙඳපොළේ සමාගම් 72 ක දිගුකාලීනව හා කෙටිකාලීනව කර තිබුණු රු. 63,102,761,384 ක් වූ සමස්ත ආයෝජනය සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) 2013 දෙසැම්බර් 16 දින වන විට සේවක අර්ථසාධක අරමුදල කොටස් වෙළෙඳපොළේ දී කර තිබුණු සමස්ත දිගුකාලීන හා කෙටිකාලීන ආයෝජනය රු. 70,520,488,212 ක් දක්වා වැඩිවී තිබුණි. එදිනට එම ආයෝජනයෙන් සමාගම් 64 ක කර තිබුණු රු.50,700,023,800 ක ආයෝජනයේ කොටස් මිල කොටස් වෙළෙඳපොළේ දී රු.14,410,838,379 කින් පහල වැටී තිබුණු අතර, සමාගම් 22 ක කොටස්වල ආයෝජනය කර තිබුණු රු.17,821,779,895 ක කොටස්වල වටිනාකම කොටස් වෙළෙඳපොළේ දී රු. 4,015,715,500 කින් ඉහළ ගොස් තිබුණි. කෙසේ වුවද 2014 ජූනි 10 දින වන විට අරමුදලේ සමස්ත කොටස් වෙළෙඳපොළ ආයෝජනය සමාගම් 82 ක රු.74,840,763,800 ක් වී තිබුණු අතර, මෙදිනට සමාගම් 48 ක ආයෝජනයේ කොටස් වෙළෙඳපොළ අගය අඩුවීම රු.9,651,570,175 ක් හා සමාගම් 34 ක කොටස් වෙළෙඳපොළ අගය වැඩිවීම රු.8,996,856,733 ක් වී තිබුණි.

(ආ) 2010 ජූලි මාසයේදී ගුවන් සමාගමක ඒකක 1,863,676 ක කරන ලද රු. 500,000,000 ක ආයෝජනය සඳහා ද, 2011 පෙබරවාරි 23 දින සිට 2011 නොවැම්බර් 01 දින දක්වා කාලසීමාවේදී මූල්‍ය සමාගමක කොටස් 5,091,200 ක් මිලදී ගැනීමට කරන ලද රු.205,489,613 ක ආයෝජනය සඳහා ද, 2010 මැයි 31 දින වන විට හෝටල් සමාගමක කොටස් 23,712,200 ක් මිලදී ගැනීමට කරන ලද රු.810,321,611 ක ආයෝජනය සඳහාද, අදාල ආයෝජනයන් කරන ලද අවස්ථාවේ සිටම කිසිදු ආදායමක් අරමුදලට ලැබී නොතිබුණි. *දිගුකාලීනව වැඩි ප්‍රතිලාභ ලබාගැනීමේ අරමුණින් කර ඇති මෙම ආයෝජන දැනට අලාභදායී තත්ත්වයේ සිට ලාභදායී තත්ත්වයට පරිවර්තනයවීමේ අවධියක පසුවන බැවින් එවන් ආයෝජන ඉදිරියේ දී වඩා ලාභදායී තත්ත්වයකට පත්වන බව අපේක්ෂා කළ හැක යන්න ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අදහසයි.*

(ඇ) රු.680,232,429 කට කොටස් 20,942,989 ක් මිලදී ගෙන තිබුණු සන්නිවේදන සමාගමක කොටස් මිල, කොටස් වෙළෙඳපොළේදී ඉහළ ගොස් තිබුණු නමුදු එම කොටස් 2009 වර්ෂයේ සිටම කොටස් වෙළෙඳපොළේ ගනුදෙනු සඳහා යොදාගෙන නොතිබීම නිසා එම කොටස් අලෙවියෙන් ප්‍රාග්ධන ලාභ ලබා ගැනීමට අරමුදලට නොහැකි වී තිබුණි. මෙම

ආයෝජනයට 2008 හා 2009 වර්ෂවලදී සියයට 3.39 ක් බැහින් ද, 2010 වර්ෂයේදී සියයට 0.81 ක්, 2011 වර්ෂයේදී සියයට 1.67 ක් හා 2012 වර්ෂයේදී සියයට 2.62 ක් වශයෙන් ද ලාභාංශ ආදායම් ලැබී තිබුණු නමුදු, එම ආදායම කරන ලද ආයෝජනයට සාපේක්ෂව ඉතා පහල අගයක් ගෙන තිබුණි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික වර්ධනයක් සමග සන්නිවේදන ක්ෂේත්‍රය නවදුරටත් පුලුල් වන බැවින් අනාගතයේ දී මෙම සමාගමින් අරමුදලට ලැබෙන ලාභාංශ හා ප්‍රාග්ධන ලාභ ඉහල යන බව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අදහසයි.

(ඇ) සේවක අර්ථසාධක අරමුදල විසින් 2008, 2009, 2010, 2011 හා 2012 වර්ෂ අවසානයේ දී පිළිවෙලින් රු.3,890,902,522, රු.6,877,822,908, රු.39,133,587,926, රු.73,948,947,927 හා රු.63,102,761,384 ක් කොටස් වෙළෙඳපොළේ ආයෝජනය කර තිබුණි. එම ආයෝජනය සඳහා ලැබී තිබුණු ආදායම 2008, 2009, 2010, 2011 සහ 2012 වර්ෂ සඳහා පිළිවෙලින් සියයට 8.93 ක්ද, සියයට 22.99 ක්ද, සියයට 5.08 ක්ද, සියයට 3.58 ක්ද හා සියයට 3.77 ක්ද වී තිබුණි.

(ඉ) 2012 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු. 8,793,951,889 ක් ආයෝජනය කර තිබුණු සමාගම් 14 කින් අරමුදලට කිසිදු ආදායමක් ලැබී නොතිබුණි. මෙම සමාගම් 14 න් එදිනට සමාගම් 6 ක පමණක් කර තිබුණු ආයෝජනය රු. 7,358,547,720 ක් විය.
මෙම සමාගම් 14 කට අදාල මුදු මුදලම දිගුකාලීනව ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමේ අරමුණින් ආයෝජනය කර ඇති නිසා කෙටිකාලීනව විශාල ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමේ අරමුණක් නොමැති බව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අදහසයි.

(ඊ) සේවක අර්ථ සාධක අරමුදල රු. 2,412,402,036 ක් ආයෝජනය කර තිබුණු සමාගම් 5 ක් 2012 / 2013 ගිණුම් වර්ෂයේ දී අලාභ ලබා තිබුණි. ඉහත සඳහන් සමාගම් 05 න් සමාගම් 04 ක රු.2,206,912,423 ක් ආයෝජනය කර තිබූ අතර 2011 / 2012 ගිණුම් වර්ෂයේදී ද ඒ සමාගම් අලාභ ලබා තිබුණු අතර අරමුදලට කිසිදු ආදායමක් ලැබී නොතිබුණි.

(උ) අරමුදල එක්තරා ගැස් සමාගමක ඡන්ද බලය හිමි කොටස්වලින් සියයට 17.28 ක් හා ඡන්ද බලය හිමි නොවන කොටස් අයිතියෙන් සියයට 34.70 ක් ද වශයෙන් පිළිවෙලින් රු.2,684,119,949 ක් හා රු.706,343,975 ක් ආයෝජනය කර තිබුණි. 2011 දෙසැම්බර් මාසයේදී නිකුත් කරන ලද ආයෝජන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයේ 2.5 (ඇ) වගන්තිය ප්‍රකාරව ඕනෑම සමාගමක ආයෝජනයෙන් බලාපොරොත්තු වන්නේ ප්‍රතිලාභ වර්ධනය කිරීම බව දන්වා තිබුණ ද, 2011 හා 2012 වර්ෂයන්හිදී මෙම ආයෝජනයට ලැබී තිබුණු ආදායම සියයට 3.36 ක් විය. 2013 මාර්තු 31 දින වනවිට අරමුදල මෙම සමාගමේ ඡන්ද බලය හිමි කොටස් අයිතියෙන් දෙවන තැනට හා ඡන්ද බලය අහිමි කොටස් අයිතියෙන් පළමුවැනි තැනට ද පත්වී

නිවුණි. 2013 දෙසැම්බර් 16 දිනට කොටස් වෙළෙඳපොළේ මෙම සමාගමේ ඡන්ද බලය හිමි කොටස්වල වටිනාකම රු.1,063,963,496 කින්ද, ඡන්ද බලය අහිමි කොටස් වල වටිනාකම රු.328,152,141 කින්ද පහළ වැටී තිබුණි.

දිගුකාලීන ප්‍රතිලාභ බලාපොරොත්තුවෙන් කරනු ලැබූ මෙම ලාභ උපයන සමාගමේ ආයෝජනය, කොටස් වෙළෙඳපොළේ ඉහල යෑමත් සමඟ ආයෝජනයේ වටිනාකමද යථාකාලයේදී ඉහල යනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන බව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අදහසයි.

(ඌ) වර්ෂයකට අඩු කාලයක් තුළදී කොටස් වෙළෙඳපොළ ගනුදෙනු සඳහා යොදා ගැනීමට මිලදීගෙන තිබුණු වෙළෙඳ කළඹ තුළ අන්තර්ගත සමාගම් 37 ක පිරිවැය රු.773,665,828 ක් වූ කොටස් මිල දිගින් දිගටම කොටස් වෙළෙඳපොළේ පහළ වැටීම නිසා වෙළෙඳ කළඹ තුළින් අපේක්ෂිත පරමාර්ථ ඉටුකර ගත නොහැකි වීමෙන් 2012 දෙසැම්බර් 06 දින සමාගම් 25 ක පිරිවැය රු. 585,216,158 ක්වූ කොටස් 28,915,417 ක් ආයෝජන කළඹ වෙත මාරු කර තිබුණි. මෙදිනට මෙම සමාගම් 37 හිම කොටස් වෙළෙඳපොළේ ශුද්ධ අගය අඩුවීම රු.240,122,387 ක් හෙවත් පිරිවැයට සියයට 31 ක් විය.

(එ) හෝටල් ක්ෂේත්‍රයේ කරන ලද ආයෝජනය 2010, 2011 සහ 2012 වර්ෂ අවසානයේදී පිළිවෙලින් රු. 3,882,771,148 ක්, රු. 7,219,711,549 සහ රු. 7,746,506,674 ක් ලෙස වැඩි වී තිබුණු නමුදු, එම වර්ෂවලදී ලැබී තිබුණු ආදායම රු.56,511,978 ක්, රු.146,632,975 ක් හා රු.146,122,343 ක් විය. මෙම ආයෝජනයට ලැබී තිබුණු ආදායම 2010 වර්ෂයේ දී සියයට 1.46 ක්, 2011 වර්ෂයේ දී සියයට 2.03 ක් සහ 2012 වර්ෂයේ දී සියයට 1.89 ක් විය.

ශ්‍රී ලංකාවේ සංචාරකයින් මිලියන 2.5 ක් ගෙන්වා ගැනීමට අපේක්ෂිත මෙම ක්ෂේත්‍රයේ ආයෝජනය දිගුකාලීනව ඉතා ලාභදායී වන බවද මෙම ක්ෂේත්‍රයේ ආපසු ගෙවන කාලසීමාව දීර්ඝ වන බැවින් ප්‍රතිලාභ ද දීර්ඝකාලීන වන බවද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අදහසයි.

(ඒ) 2012 වර්ෂයේදී අරමුදල රු.5,018,155,587 ක් වැයකර සමාගම් 47 ක කොටස් මිලදීගෙන තිබුණි. එම ආයෝජනයේ අලාභ ලැබූ, ආදායම් නොලැබුණු හා කොටස් මිල පහළ වැටී තිබුණු සමාගම් 3 ක රු.141,140,617 ක් ද, ආදායම් නොලැබුණු හා කොටස් මිල පහළ වැටී තිබුණු සමාගම් 4 ක රු.588,329,845 ක් ද, කොටස් මිල පහළ වැටී තිබුණු සමාගම් 15 ක රු.2,719,273,541 ක් ද, වශයෙන් කරන ලද ආයෝජනයක්ද අන්තර්ගත වී තිබුණි.

වෙළෙඳපොළේ මිල පහළ යනවිට ආයෝජනය වැඩිකර බර තබන ලද සාමාන්‍ය මිල අඩුකර ගැනීම සාමාන්‍ය උපක්‍රමයක් බව ද කොටස්වල ආයෝජනය කිරීමේදී මූලික කරුණු සලකා

බලා ආයෝජනය කරන අතර මිල වෙනස්වීමේ පුරෝකථනයක් කරනු නොලබන බව ද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අදහසයි.

(ඔ) 2010, 2011 සහ 2012 වර්ෂවලදී කොටස් වෙළෙඳපොළේ ගනුදෙනුවලදී ප්‍රාග්ධන ලාභ ලෙස අරමුදලට පිළිවෙලින් රු.714,995,491 ක්, රු.1,020,279,860 ක් සහ රු.102,895,132 ක් ලැබී තිබුණු අතර, 2011 වර්ෂය හා සසඳා බලන විට 2012 වර්ෂයේදී මෙම ආදායමේ අඩුවීම සියයට 89.92 ක් විය. 2012 වර්ෂයේදී කොටස් වෙළෙඳ පොළේ කොටස් මිලෙහි සීඝ්‍ර පසුබෑමකට ලක්වීම මෙයට හේතු වී තිබුණි.

3.2 නිෂ්ක්‍රීය හා ඌන උපයෝජිත වත්කම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ සාමාජිකයන්ට නව හැඳුනුම්පත් නිකුත්කිරීම හා නැවත ලියාපදිංචි කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය යටතේ 2008 වර්ෂයේ දී රු. 2,391,800 ක් ගෙවා මිලදීගත් කියෝස් යන්ත්‍ර 5 ක් 2013 ජූනි 30 දින වන විටත් අදාල අරමුණ ඉටුකර ගැනීම සඳහා යොදාගෙන නොතිබුණි.

(ආ) ඉහත සඳහන් නව හැඳුනුම්පත් නිකුත් කිරීමේ පරිගණක කටයුතු සඳහා මෙමරි විස් 15,000 ක් රු.10,965,000 කට මිලදීගෙන තිබුණත් 2013 ජූනි 30 දින වන විටත් මෙම මෙමරි විස් ප්‍රයෝජනයට නොගෙන නිෂ්ක්‍රීයව පැවතුණි.

3.3 කාර්ය මණ්ඩල පරිපාලනය

කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුවේ සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ 2012 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට පැවති පහත සඳහන් පුරප්පාඩු 88 ක් පිරවීමට 2014 මාර්තු මාසය වන විට ද කටයුතු කර නොතිබුණි.

	අනුමත සංඛ්‍යාව	තථ්‍ය සංඛ්‍යාව	පුරප්පාඩු සංඛ්‍යාව
	-----	-----	-----
මාණ්ඩලික ශ්‍රේණිය	30	15	15
මාණ්ඩලික නොවන ශ්‍රේණිය	188	124	64
කණිෂ්ඨ ශ්‍රේණි	42	33	09
එකතුව	<u>260</u>	<u>172</u>	<u>88</u>

4 ගිණුම් කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 අභ්‍යන්තර විගණනය

අරමුදලේ මෙහෙයුම් කටයුතුවලට අදාළ අභ්‍යන්තර විගණනය කමිකරු දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සිදුකරනු ලබන අතර, සේවක මණ්ඩලය ප්‍රමාණවත් නොවීම නිසා අරමුදලේ සීමිත කොටසක් පමණක් එම අභ්‍යන්තර විගණනයෙන් ආවරණය වී තිබුණි.

අරමුදලේ මූල්‍යමය පාලනයට අදාළ අභ්‍යන්තර විගණනය ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පෞද්ගලික විගණන සමාගමකට පවරා දී තිබුණු අතර, එම විගණනයෙන් අරමුදලේ සමහර වැදගත් ක්ෂේත්‍රයන් ආවරණය වී නොතිබුණි. 2012 වර්ෂයේ දී මෙම පෞද්ගලික විගණන සමාගමට ගෙවා තිබුණු විගණන ගාස්තුව රු. 6,494,880 කට ආසන්න මුදලක් විය.

4.2 නොවිසඳී ඇති විගණන ඡේද පිළිබඳ නිරීක්ෂණ

2006 වර්ෂයේ සිට 2011 වර්ෂය දක්වා වූ නොවිසඳුණු විගණන ඡේද පිළිබඳව පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) එක්තරා සේවයෝජක ආයතනයක් විසින් සිය සේවකයන් වෙනුවෙන් සේවක අර්ථසාධක අරමුදල වෙත එවන ලද රු. 3,608,667 ක දායක මුදල් ව්‍යාජ සි වාර්තා මගින් තම ඥාතීන්ගේ පෞද්ගලික ගිණුම්වලට බැරකර ගත් කමිකරු නිලධාරියකුගෙන් නීති මගින් අදාළ මුදල් අයකර ගත්තද, ඔහුට එරෙහිව පැවැත්වෙන විනයානුකූල ක්‍රියාමාර්ග 2014 අප්‍රේල් 30 දින වනවිටත් නිම කර නොතිබුණි. (2006 - 2.5 (අ))

(ආ) 1995 - 2003 දක්වා වූ කාල සීමාව තුළ අවසන් වූ නඩු වලින් මහනුවර මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණය මගින් අයකළ රු. 16,803,661 ක දායක මුදල් හා අධිහාර මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණයෙන් 2014 අප්‍රේල් 30 දින වන විටත් ලැබී නොතිබුණි. (2006 - 2.5 (ආ))

නඩු 04 කට අදාළ මුදල් අධිකරණයෙන් ගෙන්වා ගෙන සුදුසු පරිදි කටයුතු කර ඇති බව ද ඉතිරි නඩු වලට අදාළ මුදල් ගෙන්වා ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු කරමින් පවතින බව ද කමිකරු කොමසාරිස් ජනරාල් දන්වා තිබුණු නමුදු මුදල් අයවීම් පිළිබඳව විස්තර විගණනයට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.

(ඇ) 1994 ජනවාරි 31 දින සමාගමක් ලෙස ලියාපදිංචි කළ 1997 අප්‍රේල් 01 දින ව්‍යාපාර කටයුතු ආරම්භ කළ මූල්‍ය සමාගමක් 1997 දෙසැම්බර් 03 දින සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට දායක වී තිබුණි. එම සමාගම සේවක දායක මුදල් හා අධිහාර රු. 48,461,705 ක් හිඟව තිබියදී

ඇවරකරණයට ලක් වී තිබුණි. 2014 අප්‍රේල් 30 දින වන විටත් මෙම මුදල් අයකරගැනීමට සේවක අර්ථසාධක අරමුදලට නොහැකි වී තිබුණි. (2008 - 2.2.6 (ඉ) I)

(ඇ) 2005 වර්ෂයේ සිට 2008 වර්ෂය දක්වා වූ කාල සීමාව තුළදී සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ සාමාජිකයින්ගේ දායක හා අධිභාර වශයෙන් නඩු මගින් අයකළ රු.62,571,668 ක් අදාළ සාමාජිකයින් පිළිබඳව නිවැරදි තොරතුරු සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ නොමැති වීම නිසා එම මුදල් ඔවුන්ගේ පෞද්ගලික ගිණුම්වලට බැර නොකර රාජ්‍ය ආදායමට බැර කර තිබුණි. මෙම ගිණුම් නිරවුල් කිරීමට 2014 අප්‍රේල් 30 දින වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණි. (2010 - 2.2.1 (අ) I)

(ඉ) මැද කොළඹ දිස්ත්‍රික් කම්කරු කාර්යාලිය බල ප්‍රදේශයට අයත් ආයතනවලින් දායක මුදල් හා අධිභාර අයකර ගැනීමට නඩු පවරා අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ග නොගැනීම, නඩු පවරා තිබුණත් ඉදිරි ක්‍රියාමාර්ග නොගැනීම, වාරික පහසුකම් ලබාදුන් ආයතන ඒවා ගෙවීම් පැහැර හැරීම, ආයතන ඇවර කිරීමට පෙර සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් අයකර නොගැනීම, සේවක අර්ථසාධක අරමුදලේ අවිනිශ්චිත ගිණුමේ තැන්පත් කර ඇති මුදල් නිවැරදි “සි” වාර්තා ලබා දී නිරවුල් නොකිරීම, 2003 - 2006 කාල සීමාව තුළ ලැබී තිබූ දායක මුදල් හා අධිභාර නියමිත සාමාජික ගිණුම්වලට බැර නොකිරීම සහ ප්‍රමාද අධිභාර අයකර නොගැනීම හා සම්බන්ධ රු.313,452,501 ක් පිළිබඳව නිකුත් කරන ලද විගණන විමසුමට හා එම කරුණු ඇතුළත් කරන ලද 2009 වර්ෂයේ විගණකාධිපති වාර්තාවේ 3.2.5 ඡේදයේ (ඇ), 2010 වර්ෂයේ විගණකාධිපති වාර්තාවේ 3.2.1 (ඇ) (iii) හා 2011 වර්ෂයේ විගණකාධිපති වාර්තාවේ 5.4 (ඊ) වගන්තිවලින් දක්වන ලද කරුණුවලට විමර්ශනය කර පිළිතුරු සපයන බව දන්වා තිබුණ ද, ඒ පිළිබඳව 2014 අප්‍රේල් 30 දින දක්වා ද පිළිතුරු සපයා නොතිබුණි.

5 පද්ධති හා පාලනයන්

විගණනයේ දී නිරීක්ෂණය වූ පද්ධති පාලනවල අඩුපාඩු කම්කරු කොමසාරිස් ජනරාල් සහ අධිපති, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ අධිපති වෙත වරින් වර දන්වන ලදී. පහත සඳහන් පාලන ක්ෂේත්‍රයන් කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු කළ යුතුය.

5.1 ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් දෙපාර්තමේන්තුව

- (අ) ආයෝජන
- (ආ) මෙහෙයුම් කටයුතු බාහිර පාර්ශවයන්ට පැවරීම

5.2 කම්කරු දෙපාර්තමේන්තුවේ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් අංශය

- (අ) ගිණුම්කරණය
- (ආ) විගණන ප්‍රමිති අනුගමනය කිරීම
- (ඇ) දායක හා අධිභාර මුදල් අයකර ගැනීම
- (ඈ) ස්ථාවර වත්කම්
- (ඉ) සේවයෝජක ආයතන පරීක්ෂාව